

АНОТАЦІЯ

Півень Я. В. Формування самоосвітньої компетентності майбутніх бакалаврів економіки засобами відкритого інформаційного освітнього середовища. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями). – Вищий навчальний заклад «Університет імені Альфреда Нобеля», Дніпро, 2025.

У дисертації подано результати теоретико-експериментального дослідження з визначення, обґрунтування та експериментальної перевірки педагогічних умов і методика формування самоосвітньої компетентності майбутніх бакалаврів економіки засобами відкритого інформаційного освітнього середовища.

Об’єкт дослідження: процес формування самоосвітньої компетентності студентів економічних спеціальностей.

Предмет дослідження: педагогічні умови і методика формування самоосвітньої компетентності майбутніх бакалаврів економіки засобами відкритого інформаційного освітнього середовища.

Дисертація складається з трьох розділів.

У **вступі** висвітлено актуальність досліджуваної проблеми, показано її зв’язок із науковими програмами, планами й темами, визначено об’єкт, предмет, мету та завдання, охарактеризовано застосовані методи, розкрито теоретико-методологічні засади, наукову новизну й практичне значення здобутих результатів, зазначено особистий внесок здобувача у колективних публікаціях, подано відомості про апробацію, публікації, структуру та обсяг дисертаційної роботи.

У першому розділі – **Теоретичні аспекти формування самоосвітньої компетентності майбутніх бакалаврів економіки** – здійснено аналіз особливостей організації самоосвіти студентів економічних спеціальностей, вивчено сутність, зміст самоосвітньої компетентності, виокремлено критерії та показники її сформованості, а також окреслено потенціал відкритого

інформаційного освітнього середовища у формуванні цього складного особистісного утворення в майбутніх бакалаврів економіки.

З'ясовано особливості організації самоосвіти і самоосвітньої діяльності майбутніх бакалаврів економіки, розкрито її види (професійна та особистісно-розвивальна), схарактеризовано актуальні напрями (фінансово-економічна, цифрова, соціальна і екзистенційна самоосвіта).

За результатами системного аналізу, ґрунтуючись на положеннях компетентнісного, діяльнісного й акмеологічного підходів самоосвітню компетентність майбутнього бакалавра економіки розглянуто у кількох вимірах. У широкому значенні – це інтегрована властивість особистості майбутнього фахівця, що виявляється у здатності й потребі самостійно організовувати, здійснювати та вдосконалювати власну освітню діяльність, поєднуючи знання, уміння, навички, цінності й мотивацію, що забезпечує безперервний особистісний і професійний розвиток упродовж життя та сприяє розв'язанню освітніх і практичних завдань у сфері економіки. У вузькому розумінні – це здатність і готовність майбутнього бакалавра економіки здійснювати продуктивну самоосвітню діяльність з метою якісного опанування професійними знаннями, уміннями й навичками та досягнення необхідної кваліфікації.

З'ясовано, що зміст самоосвітньої компетентності майбутніх бакалаврів економіки складає інтегрована сукупність мотиваційно-ціннісного, знаннєвого, діяльнісного, рефлексивного компонентів, а також комплекс таких компетентностей, як морально-етична, загальнонавчальна, предметна, методологічна, інформаційна, цифрова, загальнокультурна, компетентність у саморозвитку. Критеріями сформованості самоосвітньої компетентності майбутніх бакалаврів економіки визначено мотиваційно-аксіологічний, інформаційно-технологічний, особистісно-рефлексивний, системно-інструментальний, а якісними рівнями – низький, середній, достатній і високий.

Схарактеризовано актуальну структуру і потенціал відкритого інформаційного освітнього середовища у формуванні самоосвітньої компетентності майбутніх бакалаврів економіки з огляду на його матеріально-

технологічний, організаційно-комунікаційний, ціннісно-культурний педагогіко-методичний виміри.

У другому розділі – **Методичне забезпечення формування самоосвітньої компетентності майбутніх бакалаврів економіки засобами відкритого інформаційного освітнього середовища** – розкрито результати вивчення стану та аналізу проблеми в практиці вищої економічної школи, визначено та обґрунтовано педагогічні умови, змодельовано методику формування цього складного особистісного утворення в студентів економічних спеціальностей засобами відкритого інформаційного освітнього середовища.

За результатами діагностики рівня сформованості самоосвітньої компетентності в майбутніх бакалаврів економіки, стану й рівня функціонування інформаційного освітнього середовища ЗВО, SWOT-аналізу й факторного аналізу чинників, що сприяють ефективному формуванню самоосвітньої компетентності майбутніх бакалаврів економіки засобами відкритого інформаційного освітнього середовища, обґрунтовано педагогічні умови, які охоплюють організаційні, змістові, технологічні та психологічні аспекти навчального процесу та відкритого інформаційного освітнього середовища і водночас є засобами цілеспрямованого педагогічного впливу на розвиток самоосвітньої діяльності студентів. До них належать: функціонування адаптивного освітнього середовища, що підтримує мотивацію, самоменеджмент і цифрову співпрацю, методична інтеграція технологій самоосвіти у зміст професійної підготовки майбутніх бакалаврів економіки, цифрове й платформене забезпечення доступу студентів до якісного освітнього контенту, педагогічна підтримка самоосвітньої діяльності студентів через цифрове тьюторство й фасилітацію.

Змодельовано методику як науково обґрунтований комплекс цілей, завдань, принципів, етапів та інструментів, які у своєму взаємозв'язку забезпечують поетапне формування самоосвітньої компетентності майбутніх бакалаврів економіки засобами відкритого інформаційного освітнього середовища. Методика ґрунтується на принципах ціннісно-сміслової спрямованості, системності, персоніфікації, інтеграції, мобільності,

адаптивності, рефлексивності, партнерської взаємодії, гейміфікації, інноваційності, розвитку самоосвітньої діяльності, зважає на положення компетентнісного, акмеологічного, особистісно-діяльнісного, інклюзивного, задачного, інформаційно-цифрового, міждисциплінарного, системного й синергетичного підходів, та диференціює формувальні впливи на концептуальний, змістово-процесуальний і контрольо-оцінювальний блоки.

У третьому розділі – **Організація та методика проведення дослідно-експериментальної роботи** – викладено зміст, етапи та хід формувального етапу експерименту, спрямованого на перевірку ефективності розробленої методики та педагогічних умов.

Апробування методики здійснювалося в межах спеціально розробленої дослідно-експериментальної програми, яка забезпечувала цілісність, системність і поступовість педагогічного впливу. Програма будувалася з урахуванням положень інтегративної динамічної моделі та передбачала змістове наповнення, конкретизацію й корекцію відповідно до цілей підготовки майбутніх бакалаврів економіки структурно-функціональних компонентів моделі – концептуального, змістово-процесуального і контрольо-оцінювальних блоків; модульне структурування навчального матеріалу на діагностично-аналітичний, мотиваційно-цільовий, змістово-діяльнісний, рефлексивно-оцінювальний модулі з огляду на етапи формування самоосвітньої компетентності студентів; включала моніторинг рівня сформованості досліджуваної компетентності за мотиваційно-аксіологічним, інформаційно-технологічним, особистісно-рефлексивним, системно-інструментальним критеріями, реалізовувалася у плинні підготовчого, формувального і підсумкового етапів, кожен із яких мав власну мету, завдання, зміст, орієнтовані на визначені результати.

Проведений після завершення дослідно-експериментальної роботи кількісний, якісний і статистичний аналіз виявив тенденцію до позитивних змін у складі, змісті й структурі самоосвітньої компетентності майбутніх бакалаврів економіки експериментальної групи за всіма критеріями. Загалом, за результатами експерименту в експериментальній групі було зафіксовано

зменшення частки студентів із низьким і середнім рівнем сформованості самоосвітньої компетентності відповідно на 13,05% і 10,87%. Водночас частка студентів із достатнім рівнем зросла на 13,05%, а з високим – на 10,87%. У контрольній групі суттєвих змін не сталося.

Наукова новизна дослідження:

– *уперше* обґрунтовано педагогічні умови формування самоосвітньої компетентності майбутніх бакалаврів економіки засобами відкритого інформаційного освітнього середовища (функціонування адаптивного освітнього середовища, що підтримує мотивацію, самоменеджмент і цифрову співпрацю, методична інтеграція технологій самоосвіти у зміст професійної підготовки майбутніх бакалаврів економіки, цифрове й платформене забезпечення доступу студентів до якісного освітнього контенту, педагогічна підтримка самоосвітньої діяльності студентів через цифрове тьюторство й фасилітацію); розроблено відповідну до них методику, що ґрунтується на принципах ціннісно-сислової спрямованості, системності, персоніфікації, інтеграції, мобільності, адаптивності, рефлексивності, партнерської взаємодії, гейміфікації, інноваційності, розвитку самоосвітньої діяльності, зважає на положення компетентнісного, акмеологічного, особистісно-діяльнісного, інклюзивного, задачного, інформаційно-цифрового, міждисциплінарного, системного й синергетичного підходів і реалізується в ході діагностично-аналітичного, мотиваційно-цільового, змістово-діяльнісного й рефлексивно-оцінювального етапів;

– *уточнено* сутність самоосвітньої компетентності майбутніх бакалаврів економіки у широкому та вузькому значеннях, розкрито її зміст і структуру (мотиваційно-ціннісний, знаннєвий, діяльнісний і рефлексивний компоненти та вхідні компетентності – морально-етична, загальнонавчальна, предметна, методологічна, інформаційна, цифрова, загальнокультурна, компетентність у саморозвитку), розроблено критеріальну базу формування самоосвітньої компетентності майбутніх бакалаврів економіки (мотиваційно-аксіологічний, інформаційно-технологічний, особистісно-рефлексивний, системно-інструментальний критерії); схарактеризовано сутність і зміст ключових понять

дослідження – «самоосвіта майбутніх бакалаврів економіки», «самоосвітня діяльність», «відкрите інформаційне освітнє середовище», «адаптивне освітнє середовище»; уточнено методи і розроблено основи для класифікації технологій формування самоосвітньої компетентності майбутніх бакалаврів економіки засобами відкритого інформаційного освітнього середовища.

Набули подальшого розвитку зміст, форми і різновиди самоосвіти майбутнього бакалавра економіки; технологічні моделі та інструменти, а також мотиваційна, організаційно-цільова, змістова й технологічна різновиди адаптації студентів у відкритому інформаційному освітньому середовищі; методи, прийоми й технології самоосвіти, підтримки мотивації, самоменеджменту й цифрової співпраці здобувачів освіти в умовах відкритого інформаційного освітнього середовища, технології педагогічної підтримки самоосвітньої діяльності студентів.

Практичне значення одержаних результатів полягає в розробленні й упровадженні в систему професійної підготовки майбутніх бакалаврів економіки методики формування самоосвітньої компетентності засобами відкритого інформаційного освітнього середовища, що охоплює дослідно-експериментальну програму та її методичне забезпечення, а саме: методи і прийоми методичної адаптації технологій професійної та особистісно-розвивальної самоосвіти до змісту дисциплін професійної підготовки майбутніх бакалаврів економіки («Університетська освіта та соціальні комунікації (Вступ до фаху, Нобелівські студії)», «Економічна теорія», «Мікро- та макроекономіка», «Інформаційні та комунікаційні технології», «Основи наукових досліджень», «Проектування професійної траєкторії розвитку», «Маркетингові дослідження», «Міжнародна економіка та торгівля»); зміст і методику проведення семінару для науково-педагогічних працівників «Організація та підтримка самоосвітньої діяльності студентів у відкритому освітньому середовищі: інструменти, кейси, практики» (12 годин), тренінг-курс для студентів і викладачів «Інформаційна гігієна та тайм-менеджмент економіста у відкритому цифровому середовищі» (6 годин); дисципліну за вибором «Економічна освіта в цифровому вимірі» (3 кредити); пакет методичних матеріалів для педагогічної підтримки організації

самоосвітньої діяльності студентів із використанням технологій відкритого освітнього середовища, що охоплює методичні рекомендації і вказівки, зразки завдань, інструктивні карти, алгоритми виконання самоосвітніх дій, інфографіки для візуалізації ключових процесів, сценарії занять і практичні кейси й методичні конструкти для їх розробки, а також добірку актуальних MOOC і цифрових ресурсів із посиланнями на них задля їх інтеграції у зміст навчальних дисциплін; інфографіку відкритих освітніх ресурсів для організації самоосвіти студентів; засоби моніторингу рівня сформованості самоосвітньої компетентності майбутніх бакалаврів економіки за мотиваційно-аксіологічним, інформаційно-технологічним, особистісно-рефлексивним і системно-інструментальним критеріями.

Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів проблеми формування самоосвітньої компетентності майбутніх бакалаврів. Перспективними напрямками подальших наукових пошуків є поглиблене вивчення особливостей формування самоосвітньої компетентності в умовах цифрової трансформації економічної освіти; розроблення й апробація нових цифрових сервісів, адаптивних платформ і інтелектуальних систем підтримки самоосвітньої діяльності; розширення можливостей тьюторського та фасилітаційного супроводу студентів у відкритому інформаційному освітньому середовищі; удосконалення методичних засад інтеграції технологій самоосвіти у міждисциплінарний простір підготовки майбутніх економістів; порівняльний аналіз ефективності методики в закладах вищої освіти різного профілю й у міжнародному контексті. Подальшої уваги потребує також розроблення механізмів оцінювання результативності формування самоосвітньої компетентності на основі інструментів освітньої аналітики та штучного інтелекту.

Ключові слова: самоосвіта, самоосвітня діяльність, самоосвітня компетентність, майбутні бакалаври економіки, студенти економічних спеціальностей, інформаційне освітнє середовище, адаптивне освітнє середовище, відкрите інформаційне освітнє середовище, технології відкритого інформаційного освітнього середовища, педагогічні умови, методика.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті, опубліковані в наукових виданнях, унесених на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України

1. Півень Я. В. Зміст і структура самоосвітньої компетентності майбутніх бакалаврів з економіки: категоріально-дефініційний аналіз. *Вісник Університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія»*. 2023. Вип. 1 (25). С. 80–89. DOI: <https://doi.org/10.32342/2522-4115-2023-1-25-9>

2. Півень Я. В. Педагогічні умови формування самоосвітньої компетентності майбутніх бакалаврів економіки з використанням технологій відкритого інформаційного освітнього середовища. *Адаптивне управління: теорія і практика. Серія Педагогіка*. 2024. Т. 19, № 37. DOI: [https://doi.org/10.33296/2707-0255-19\(37\)-21](https://doi.org/10.33296/2707-0255-19(37)-21)

3. Півень Я. В. Технології відкритого інформаційного освітнього середовища у формуванні самоосвітньої компетентності майбутніх економістів. *Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Т. Шевченка*. 2025. Т. 189, № 33. С. 61–67. DOI: <https://doi.org/10.58407/visnik.253309>

Статті у наукових виданнях інших держав, які входять до міжнародних наукометричних баз даних

4. Kovalchuk V., Androsenko A., Volkova N., **Piven Y.** Development of pedagogical skills of students of technology and pedagogical specialties using STEM technologies. *Edelweiss Applied Science and Technology*. 2024. Vol. 8, No. 4. P. 498–506. DOI: <https://doi.org/10.55214/25768484.v8i4.1125> (Scopus).

Публікації, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

5. Півень Я. В. Професійна самоосвіта майбутніх бакалаврів економіки в умовах інформаційного суспільства. *Наука і вища освіта : тези доповідей XXXI*

Міжнар. наук. конф. студентів і молодих учених, м. Запоріжжя, 9 листопада 2022 р. Запоріжжя: КПУ, 2022. С. 184.

6. Півень Я.В. Шляхи і вектори трансформації інформаційного освітнього середовища закладу вищої освіти. *Digital transformation and technologies for sustainable development all branches of modern education, science and practice [Electronic resource]: International Scientific and Practical Conference Proceeding, January 26, 2023*. Lomza, Poland: MANS w Łomży Publ., 2023. Part 3. С. 130–134. DOI: <https://doi.org/10.58246/JVXL4879>

7. Півень Я. Проблеми формування самоосвітньої компетентності майбутніх бакалаврів економіки в умовах змішаного навчання. *Теорія і практика професійного становлення фахівця в інноваційному соціокультурному просторі: Матеріали 1-ї Міжнародної науково-практичної конференції науково-педагогічних, педагогічних працівників і молодих учених, Дніпро, 5-6 квітня 2023 р.* [Електронне видання]. Дніпро: Університет ім. Альфреда Нобеля, 2023. С. 148–150.

8. Півень Я. В. Новітні підходи до формування самоосвітньої компетентності студентів економічних спеціальностей. *Теорія і практика професійного становлення фахівця в інноваційному соціокультурному просторі: Матеріали 2-ї Міжнародної науково-практичної конференції науково-педагогічних, педагогічних працівників і молодих учених, Дніпро, 17-18 квітня 2024 р.* [Електронне видання]. Дніпро: Університет ім. Альфреда Нобеля, 2024. С. 305–308.

9. Півень Я. В. Адаптивне освітнє середовище як фактор розвитку самоосвітньої компетентності майбутніх бакалаврів економіки. *Адаптивні процеси в освіті : збірник матеріалів (тез доповідей) 4-го Міжнародного наукового форуму*. Київ: Юстон, 2025. С. 102–103.

10. Півень Я. В. Педагогічна підтримка самоосвіти студентів у відкритому освітньому середовищі. *Теорія і практика професійного становлення фахівця в інноваційному соціокультурному просторі: Матеріали 3-ї Міжнародної науково-практичної конференції науково-педагогічних, педагогічних працівників і молодих учених, Дніпро, 17-18 квітня 2025 р.* Дніпро: Університет ім. Альфреда

Нобеля, 2025. С. 132–135.

11. Півень Я. В. Адаптація самоосвітньої діяльності майбутніх бакалаврів економіки до вимог цифрового середовища. *Адаптивні процеси в освіті: збірник матеріалів (тез доповідей) 6-ої Міжнародної наукової літньої онлайн-школи*. Київ-Полтава-Харків, Спокан, Тампа; 2025. С. 125–126.

ABSTRACT

Piven Y. V. Formation of self-education competence in prospective bachelors of economics through open information and educational environments.

– Qualifying scientific work on the rights of the manuscript.

The dissertation on completion of a scientific degree of Doctor of Philosophy on a speciality 015 Professional Education (by Specialisations). – Alfred Nobel University, Dnipro, 2025.

The dissertation presents the results of a theoretical and experimental study aimed at identifying, substantiating, and empirically verifying the pedagogical terms and procedure for developing self-education competence in future Bachelors of Economics through the means of an open information and educational environment.

The **object of the study** is the process of developing self-education competence among students of economic specialities.

The **subject of the study** is the pedagogical terms and procedure for developing self-education competence in future Bachelors of Economics by means of an open information and educational environment.

The dissertation consists of three chapters.

The **Introduction** highlights the relevance of the researched problem, demonstrates its connection with scientific programmes, plans, and topics, defines the object, subject, aim, and tasks, characterises the applied methods, and discloses the theoretical and methodological foundations, scientific novelty, and practical significance of the obtained results. It also specifies the author's personal contribution to collective publications and provides information on the approbation, publications, structure, and volume of the dissertation.

The first chapter – **Theoretical Aspects of Developing Self-Education**

Competence in Future Bachelors of Economics – analyses the specific features of organising self-education among students of economic specialities, examines the essence and content of self-education competence, identifies the criteria and indicators of its formation, and outlines the potential of the open information and educational environment in fostering this complex personal formation in future economists.

The study clarifies the particular features of organising self-education and self-educational activity among future Bachelors of Economics, defines its types (professional and personal-developmental), and characterises current directions (financial-economic, digital, social, and existential self-education).

Based on the results of a systemic analysis and grounded in the competence-based, activity-based, and acmeological approaches, the self-education competence of a future Bachelor of Economics is considered in several dimensions. In a broad sense, it is defined as an integrated quality of the future specialist's personality manifested in the ability and need to independently organise, carry out, and improve one's own educational activity by combining knowledge, skills, abilities, values, and motivation that ensure continuous personal and professional development throughout life and facilitate the resolution of educational and practical tasks in the field of economics. In a narrow sense, it refers to the ability and readiness of a future Bachelor of Economics to engage in productive self-educational activity aimed at mastering professional knowledge, skills, and abilities to achieve the required qualification.

It has been established that the content of self-education competence in future Bachelors of Economics comprises an integrated set of motivational-value, cognitive, activity-based, and reflective components, as well as a complex of such competences as moral-ethical, general learning, subject-specific, methodological, informational, digital, general cultural, and self-development competences. The criteria for assessing the formation of self-education competence in future economists include motivational-axiological, informational-technological, personal-reflective, and systemic-instrumental criteria, while the qualitative levels are defined as low, medium, sufficient, and high.

The structure and potential of the open information and educational environment in developing self-education competence in future Bachelors of Economics are

characterised with regard to its material-technological, organisational-communicative, value-cultural, and pedagogical-methodical dimensions.

The second chapter – **Methodological Support for Developing Self-Education Competence in Future Bachelors of Economics by Means of an Open Information and Educational Environment** – presents the results of examining and analysing the current state of the problem in the practice of higher economic education. It defines and substantiates the pedagogical terms, and models the procedure for developing this complex personal formation among students of economic specialities through the use of an open information and educational environment.

Based on the diagnostics of the level of self-education competence formation among future Bachelors of Economics, the assessment of the condition and functioning of higher education institutions' information and educational environments, as well as the SWOT and factor analysis of factors contributing to the effective development of self-education competence through the open information and educational environment, the pedagogical terms have been substantiated. These encompass the organisational, content-related, technological, and psychological aspects of the educational process and the open information and educational environment, and simultaneously serve as means of targeted pedagogical influence on students' self-educational development. These terms include: the functioning of an adaptive educational environment that supports motivation, self-management, and digital collaboration; methodical integration of self-education technologies into the content of professional training for future Bachelors of Economics; digital and platform-based provision ensuring students' access to high-quality educational content; pedagogical support of students' self-educational activity through digital tutoring and facilitation.

The procedure was modelled as a scientifically grounded complex of goals, objectives, principles, stages, and tools which, in their interrelation, ensure the step-by-step development of self-education competence in future Bachelors of Economics through the open information and educational environment. The procedure is based on the principles of value and meaning orientation, systemicity, personalisation, integration, mobility, adaptability, reflexivity, partnership-based interaction, gamification, innovativeness, and the development of self-educational activity. It

draws upon the competence-based, acmeological, personality-activity, inclusive, problem-based, informational-digital, interdisciplinary, systemic, and synergetic approaches, and differentiates formative influences across the conceptual, content-processual, and control-evaluative blocks.

The third chapter – **Organisation and Methodology of the Experimental Study** – presents the content, stages, and process of the formative stage of the experiment aimed at testing the effectiveness of the developed procedure and pedagogical terms.

The procedure was tested within a specially designed experimental programme that ensured the integrity, consistency, and gradual nature of the pedagogical influence. The programme was built taking into account the provisions of the integrative dynamic model and envisaged the content design, specification, and adjustment of the structural-functional components of the model – conceptual, content–processual, and control–evaluative blocks – in accordance with the goals of training future Bachelors of Economics. The educational material was modularly structured into diagnostic-analytical, motivational-target, content-activity, and reflective-evaluative modules, corresponding to the stages of forming students’ self-education competence. The programme also included monitoring the level of formation of the studied competence according to motivational-axiological, informational-technological, personal-reflective, and systemic-instrumental criteria. The experiment was implemented in three stages – preparatory, formative, and final – each with its own aim, objectives, and content oriented towards specific outcomes.

Quantitative, qualitative, and statistical analyses conducted after the completion of the experimental study revealed a positive trend in the composition, content, and structure of self-education competence among the experimental group of future Bachelors of Economics across all criteria. Overall, the results showed a decrease in the proportion of students with low and medium levels of self-education competence by 13.05% and 10.87% respectively, while the proportion of students with sufficient and high levels increased by 13.05% and 10.87%. No significant changes were observed in the control group.

Scientific novelty of the research:

– *for the first time*, the pedagogical terms for the formation of self-education competence of future Bachelors of Economics by means of an open information and educational environment have been substantiated (the functioning of an adaptive educational environment that supports motivation, self-management and digital collaboration; methodological integration of self-education technologies into the content of professional training of future Bachelors of Economics; digital and platform-based provision of students' access to high-quality educational content; pedagogical support of students' self-educational activity through digital tutoring and facilitation); a corresponding procedure has been developed, which is based on the principles of value and meaning orientation, systemicity, personalisation, integration, mobility, adaptability, reflexivity, partnership interaction, gamification, innovativeness, development of self-educational activity, takes into account the provisions of the competence-based, acmeological, personality-activity, inclusive, problem-based, information-digital, interdisciplinary, systemic and synergetic approaches, and is implemented through diagnostic-analytical, motivational-target, content-activity and reflective-evaluative stages.

– the essence of self-education competence of future Bachelors of Economics *has been clarified* in broad and narrow meanings, its content and structure *have been revealed* (motivational-value, cognitive, activity-based and reflective components and the component competences – moral and ethical, general learning, subject, methodological, informational, digital, general cultural, and competence in self-development); a criterion framework for the formation of self-education competence of future Bachelors of Economics (motivational–axiological, informational–technological, personal–reflective, systemic–instrumental criteria) *has been developed*; the essence and content of the key concepts of the research – “self-education of future Bachelors of Economics”, “self-educational activity”, “open information and educational environment”, “adaptive educational environment” – have been characterised; the methods have been refined and the foundations for the classification of technologies for the formation of self-education competence of future Bachelors of Economics by means of an open information and educational environment have been developed.

It has been further developed the content, forms and types of self-education of the future Bachelor of Economics; technological models and tools, as well as motivational, organisational-target, content and technological types of students' adaptation in the open information and educational environment; methods, techniques and technologies of self-education, motivation support, self-management and digital collaboration of students in the conditions of an open information and educational environment, and technologies of pedagogical support of students' self-educational activity.

The practical significance of the obtained results lies in the development and implementation into the system of professional training of future Bachelors of Economics of a procedure for the formation of self-education competence by means of an open information and educational environment, which includes an experimental programme and its methodological support, namely: methods and techniques of methodological adaptation of technologies of professional and personal–developmental self-education to the content of the disciplines of professional training of future Bachelors of Economics (University Education and Social Communications (Introduction to the Profession, Nobel Studies), Economic Theory, Micro- and Macroeconomics, Information and Communication Technologies, Fundamentals of Scientific Research, Designing a Professional Development Trajectory, Marketing Research, International Economics and Trade); the content and methodology for conducting a seminar for academic and teaching staff “Organisation and Support of Students' Self-Educational Activity in an Open Educational Environment: Tools, Cases, Practices” (12 hours); a training course for students and teachers “Information Hygiene and Time Management of the Economist in the Open Digital Environment” (6 hours); an elective discipline “Economic Education in the Digital Dimension” (3 credits); a package of methodological materials for pedagogical support of the organisation of students' self-educational activity using the technologies of the open educational environment, which includes methodological recommendations and instructions, samples of tasks, instructional maps, algorithms for performing self-educational actions, infographics for visualisation of key processes, lesson scenarios and practical cases and methodological constructs for their development, as well as a

selection of relevant MOOCs and digital resources with references to them for integration into the content of academic disciplines; infographics of open educational resources for the organisation of students' self-education; means of monitoring the level of formation of self-education competence of future Bachelors of Economics according to motivational-axiological, informational-technological, personal-reflective and systemic-instrumental criteria.

The conducted research does not exhaust all aspects of the problem of the formation of self-education competence of future Bachelors of Economics. Promising areas for further scientific research include an in-depth study of the peculiarities of the formation of self-education competence under the conditions of digital transformation of economic education; the development and testing of new digital services, adaptive platforms and intelligent systems for supporting self-educational activity; the expansion of opportunities for tutoring and facilitative support of students in the open information and educational environment; improvement of methodological foundations for the integration of self-education technologies into the interdisciplinary space of training future economists; a comparative analysis of the effectiveness of the methodology in higher education institutions of different profiles and in the international context. Further attention is also required for the development of mechanisms for assessing the effectiveness of the formation of self-education competence based on the tools of educational analytics and artificial intelligence.

Keywords: self-education, self-educational activity, self-education competence, future Bachelors of Economics, students of economic specialities, information and educational environment, adaptive educational environment, open information and educational environment, technologies of the open information and educational environment, pedagogical conditions, methodology.

REFERENCES

Articles in scientific professional editions of Ukraine

1. Piven, Y. (2023). Content and structure of self-educational competence of future bachelors in economics: categorical and definitional analysis. *Bulletin of Alfred*

Nobel University. Series: Pedagogy and Psychology, 1 (25), 80–89.

doi: 10.32342/2522-4115-2023-1-25-9 [In Ukrainian].

2. Piven, Y. (2024). Pedagogical terms for the formation of self-directed learning competence in prospective bachelors of economics through technologies of the open information educational environment. *Adaptive Management: Theory and Practice. Series Pedagogics*, 19 (37). doi: 10.33296/2707-0255-19(37)-21 [In Ukrainian].

3. Piven, Y. (2025). Technologies of the open informational educational environment in the development of future economists' self-education competence. *Bulletin of the T.H. Shevchenko National University "Chernihiv Colehium"*, 188 (32), 61–67. DOI: 10.58407/visnik.253309 [In Ukrainian].

Articles in scientific publications of other countries

4. Kovalchuk, V., Androsenko, A., Volkova, N., **Piven, Y.** (2024). Development of pedagogical skills of students of technology and pedagogical specialties using STEM technologies. *Edelweiss Applied Science and Technology*, 8 (4), 498–506. doi: 10.55214/25768484.v8i4.1125 ([Scopus](#)).

The works of approbation character are published

5. Piven, Ya. V. (2022). Profesiina samoosvita maibutnikh bakalavriv ekonomiky v umovakh informatsiinoho suspilstva [Professional self-education of future bachelors of economics in term of information society]. In *"Nauka i vyshcha osvita": tezy dopovidei* [Science and higher education: abstracts of the reports] (pp. 184). Zaporizhzhia: KPU. [In Ukrainian].

6. Piven, Ya. V. (2023). Shliakhy i vektory transformatsii informatsiinoho osvitnoho seredovyscha zakladu vyshchoi osvity [Paths and vectors of transformation of the information educational environment of a higher education institution]. In *Digital transformation and technologies for sustainable development all branches of modern education, science and practice: International Scientific and Practical Conference Proceeding* (pp. 130–134). Lomza, Poland: MANS w Łomży Publ. doi: 10.58246/JVXL4879 [In Ukrainian].

7. Piven, Ya. (2023). Problemy formuvannia samoosvitnoi kompetentnosti

maibutnikh bakalavriv ekonomiky v umovakh zmishanoho navchannia [Problems of forming self-education competence of future bachelors in economics under blended learning conditions]. In *Theory and Practice of Professional Development of a Specialist in an Innovative Sociocultural Space: 1th International Scientific and Practical Conference Proceeding* (pp. 148–150). Dnipro: Alfred Nobel University. [In Ukrainian].

8. Piven, Ya. V. (2024). Novitni pidkhody do formuvannia samoosvitnoi kompetentnosti studentiv ekonomichnykh spetsialnostei [New approaches to the formation of self-educational competence of students of economic specialties]. In *Theory and Practice of Professional Development of a Specialist in an Innovative Sociocultural Space: 2nd International Scientific and Practical Conference Proceeding* (pp. 305–308). Dnipro: Alfred Nobel University. [In Ukrainian].

9. Piven, Ya. V. (2025). Adaptive educational environment as a factor in the development of self-education competence of future bachelors of economics. In *Adaptive Processes in Education: collection of materials of the 3rd International Scientific Forum* (pp. 102–103). Kyiv: Yuston. [In Ukrainian].

10. Piven, Ya. V. (2025). Pedahohichna pidtrymka samoosvity studentiv u vidkrytomu osvitnomu seredovyshchi [Pedagogical support for students' self-education in an open educational environment]. In *Theory and Practice of Professional Development of a Specialist in an Innovative Sociocultural Space: 3rd International Scientific and Practical Conference Proceeding* (pp. 132–135). Dnipro: Alfred Nobel University. [In Ukrainian].

11. Piven, Ya. V. (2025). Adaptation of future bachelors of economics' self-directed learning to the requirements of the digital environment. In *Adaptive Processes in Education: collection of materials (abstracts) of the 6th International Scientific Summer Online School* (pp. 125–126). Kyiv-Poltava-Kharkiv, Spokane, Tampa. [In Ukrainian].